

GINKGO BILOBA

JUNG KÁROLY

A látogató — nevezzük merő tapintatból Weinsteinnek, sőt: a nyomok eltörrendők és az azonosítás lehetetlenné teendő: Vejnszejnnek — azzal állított be a városba, hogy itt biztosan előfordul a Ginkgo biloba, hisz olvasta valahol, valami növénytani kézikönyvben, hogy Szegeden egy utcában (Arany János utca?) két sor is van belőle, a futaki uradalmi parkban pedig két hatalmas példánya található.

A közlés — abban a pillanatban — kis híján érdektelennek tűnt a látogatót átmenetileg kalauzoló városlakó számára, ám a dolgok valahogy úgy alakultak, hogy az október végi szitáló esőben mégis bejárták a futaki uradalmi parkot. A városlakó nem tudta, hogy is nézhet ki az a fa, hisz addig sohasem hallott róla, a látogató azonban hosszan mesélt a kicsírázásra alig bírható, csontkemény magról, az avas csizmazsírra emlékeztető illatú termésről. A fa azonban csak nem került elő, a látogató viszont délnek vitorlázott. A felírt név évekig ázott a pusztuló francia gépkocsi polcán otthelyezett számlák, papírok, egyebek szomszédságában.

A városlakó közben nem tudta, hogy ősztájt, ha szitáló esőben a Munkásegyletem kék épülete felé halad, a szél orra előtt röppent fel zöld legyezőket, talpa alatt a tócsákban halcsontvázak merednek az égig, s pogány zengőnyilakként muzsikálnak a szélben az örökzöld bokrokon fönnakadt falevelek.

S mint ahogy egy zimankós téli estén — teljesen váratlanul — a galápagosi őshüllők néztek vele farkasszemet a telepi könyvtár polcáról, úgy merültek, bukkantak fel megnevezetlen előidőkből és ősterekből a dürieri metszetek hajszálfinom szakállerezeteit, elképzelt, dús fanszörzeteit idéző és megidéző párhuzamos levélerek. Ekkor azonosította a Vejnszejn által hosszan ecsetelt japán legyezőt, képtelenre nagyított barbár nyílhegyet és halfarokcsontot a falevéllal,

amely évek óta elfeledetten lapult egy könyvben. Ott van tehát a falevél, amely lassan két évtizede súlytalanná időtlenült.

Valóban; a kötet húsz esztendeje ott száradt az ifjúkor amerikai világirodalmának kiadványai között. Felső élébe beleette magát a por szürkéje: az ösztönös mozdulat, ahogy a városlakó a szája elé emelte, hogy lefújja róla, teljesen reménytelennek látszott — s bizonyult is természetesen. A könyv lakkozott fedele sárga patinát nyert, gerince pedig — bizonyára a rézsút ráeső, átszűrt napfénytől — néhány árnyalattal még sárgább lett, sőt: inkább már a barnásba hajlott át; ahogy kiemelte Updike és Salinger közül, valami varázsos könnyűség jutott eszébe, azok a pehelykönnyű papírú, háború előtti könyvek, melyeknek anyagáról sokáig azt hitte, hogy csak az lehet a merített papír. (Persze tévedett.)

A városlakó ferde sámánhüvelykjének begyével könnyű mozdulattal átpörgette a lapokat, majd megismételte hosszan is, miközben a kötet anyagával még nem azonosult por könnyű fuvallatként megzendített egy képzeletbeli zengőnyilat, hamar elillanó, pentaton futamot egy barbár madárcsontfurulyán. Ekkor szétnyílt a könyv, szét-tárult valahol a közepén; egy cím mellett valóban ott állt a falevél, simára, súlytalanra száradva. A levél nyílhegye az iguána éjszakája felé mutatott, ekkor már csapdosott a mexikói vihar, az óriási halfarokra emlékeztető pálmalegyezők a földig hajoltak, s Ava Gardner sátáni kacajjal rohant a tenger felé. Az orkán zengőnyilai füttyögtek, a festőnő csak beszélt, óriáshalak csapdostak hatalmas uszonyaikkal a bujaságtól megtébolyult nő körül, amikor Szerb Antal horkantó és süket aggastyánja kirohant az erkélyre, tollba mondta évekig írt utolsó versét, s hanyatt vágódott.

A festőnő csak beszélt, monoton hangja nyomán a megkötözött, részeg és elfuserált életű férfi mintha megnyugodott volna, de aztán egy váratlan mozdulatra elváltak a földtől a pálmalegyezők, el-cikáztak az óriáshalak, s a tegezbe nyúló, barbár jobb elenyészett az időben. A városlakó váratlan mozdulattal széttárta a könyvet, amely hangos roppanással vált ketté, a falevelet pedig vitte magával a légáram egy megmagyarázhatatlan östérbe, ahol madonnaarcú parasztasszonyok simogatják imakönyvükben az Alpesekből hozott, pehelykönnyű, száraz havasi gyopárt, mert aki hozta, annak a kezét már csak az emlékezet érintheti meg. Innen egyre közelített visszafelé az irdatlan előidőkbe, hogy egy kőszénderabban — aranyosan csillogó piritkristályok mellett — otffeledje lenyomatát: kitárt kézfej negatívban, soha meg nem lelt barlangfalon.

A városlakó végül aztán sohasem tudta meg, hogy Vejnstejnnek sikerült-e rábukkannia a Ginkgo bilobára, a titkok, az ősterek, a megnevezhetetlen előidők japán páfrányfenyőjére. Azóta dél felé vitorlázva nem áll meg a városban, pedig a városlakó ma már legalább két helyen megmutathatná neki a zengőnyilakként röppenő, metszetfinom rajzú leveleket, a meredező halfarkcsontokat egy elképzelt földtörténeti kőülettárban. Már csupán a kicsírázni, életre kelni, életben maradni, tovább élni nem akaró lények érdeklik: a fák és az emberek, a lények, kiknek csak híre marad meg nemsokára az egyre inkább elvaduló, uradalmi parkokban, rég megszenségtelenített parókiakertek bodzafái és ecetfái mellett. Az jár egyre eszébe, hogy össze kellene gyűjteni a finom rajzolatú faleveleket, az avas csizmazsírra emlékeztető illatú makacs magvakat, s hónapokig áztatva és rothasztva ódon borospince mélyén és csendjében csírázásra készíteni vagy kényszeríteni — hátha mégis el lehetne ültetni, szárba szökkeníteni valahol a kertben a szilvafa, a kajszibarackfa, a württenbergi ezüstfenyő és a tulipánfa mellé. S hátha megújulna a dallam is a barbár csontfurulyán, a tegez felé nyúló jobb pedig üdvözlésre hajlana.

